

NYHED | Anmeldelse

02/03 2020 KL. 8:00

Boganmeldelse: Sexologi - Faglige perspektiver på seksualitet

Gemt (fjern fra gemte artikler)

0 Kommentarer



Foto: Munksgaard

Forfatter(e)

Hanne Risør, speciallæge i almen medicin, overlæge i klinisk sexologi, Region Sjælland, nu pensioneret

Så kom den endelig – bogen, som mange behandlere inden for sexologiens verden i Norden har ventet på med længsel: »Sexologi. Faglige perspektiver på seksualitet«. Bogen er tilegnet de to store danskere i sexologien: professor Preben Hertoft og seksualfysiologen Gorm Wagner. Bogens redaktører fortæller i forordet, at de allerede i 1990'erne opfordrede professor Preben Hertoft til, at de i fællesskab skulle opdatere hans klassiker »Klinisk sexologi«, hvortil Preben Hertoft svarede: »Næh, nu er det jeres tur«.

Bogen er blevet til langt mere end en opdatering; det er en helt ny og nutidig bog. En stor, men også vægtmæssigt en tung bog, så du skal sætte dig godt til rette, når du skal læse den. Bogen er skrevet i et smukt og velformuleret dansk af forfattere, der alle er velfunderede i de emner, de skriver om. Jeg har læst bogen som kliniker, der er vant til at arbejde med patienter i almen praksis og med en speciel

interesse for patienternes seksualliv i forhold til alt det, der gennem årene er blevet præsenteret for mig. Lad mig sige det med det samme: Jeg er begejstret. Med 39 forfattere og tre redaktører, der også er forfattere, er det lykkedes for redaktørerne at få bogen til at fremstå som et sammenhængende hele på 1.055 sider. Bogen er inddelt i fire hovedafsnit: Perspektiver på seksualitet, Seksualitetens livsfaser og udtryk, Seksualitet, sundhed og sygdom og endelig Klinisk-sexologiske problemstillinger.

Læseren bringes vidt omkring i alle sexologiens og seksualitetens hjørner og krinkelkroge. Intet er glemt. Lad mig blot fremhæve nogle få emner fra bogens i alt 44 kapitler. Sexologiens udviklingshistorie. Hvad er seksuel trivsel? Et stort kapitel om kønnets mangfoldigheder, der kan gøre os alle klogere. Jura, etik og rettigheder, når vi arbejder med sexologi. Seksualiteten i alle livets faser fra vugge til alderdom og alt det, der kan ske undervejs. Sammenhængen mellem krop, sygdom og seksualitet, hvor mange alvorlige livstilssygdomme og cancer kan få stor indflydelse på seksualiteten, og endelig hovedafsnittet om det kliniske sexologiarbejde med alle de mange forskellige og undertiden uventede problemstillinger, der kan præsenteres for klinikerne. Alle kapitler i bogen afsluttes med et lille afrundingsafsnit, hvor kapitlets hovedbudskaber fremhæves, og så er der mange referencer, hvis læseren ønsker at fordybe sig yderligere.

Alle kapitler er vigtige, og ønsker læseren at fordybe sig i seksuelle problemer eller emner, der relateres til sex, kan de findes i bogen. Jeg fik især meget ud af at læse Kapitel 14 Kønsinkongruens (tidligere: transkønnethed, som ikke længere findes i diagnoselisten). I dette kapitel beskrives køn »som et dynamisk og multifaktorielt begreb, hvor 'fuldstændig mand' og 'fuldstændig kvinde' repræsenterer yderpunkterne på et kontinuum, ligesom køn kan betragtes som noget man er og noget man gør. Dette indebærer, at oplevelsen af at være mand, kvinde, non-binær eller transkønnet ikke nødvendigvis er statisk, men snarere noget, der kan variere livet igennem«.

Kønsinkongruens er ualmindeligt, men vi ser et stigende antal personer, der ønsker rådgivning, behandling og juridisk kønsskifte. Derfor vil vi alle som professionelle i sundhedssystemet kunne møde personer, som har en anden kønsopfattelse end os selv. Et andet kapitel, jeg vil fremhæve, er Kapitel 41 Seksuelle afhængighedstilstande. Her får læseren et indblik i, hvor invaliderende tilstanden kan være for patienten, for hele patientens sociale liv, arbejde og privatliv. Tilstanden er svær at behandle, men også her er det en hjælp, hvis den professionelle evner at være åben, lyttende og kan rumme, det, der kommer frem i patientens historie.

Det første hovedafsnit, Perspektiver på seksualitet, sætter det sexologiske arbejde ind i nogle rammer, der gør mig mere klar som sundhedsperson til at være åben. Og så nyder jeg den røde tråd, der går gennem alle bogens kapitler: Det enkelte menneskes seksualitet skal ses i et bio-psyko-socialt perspektiv med fokus på

personens relationer og den kulturelle kontekst, personen lever i: altså det hele menneske. Som behandler er det nødvendigt at turde bryde »tovejstabet« altså at være åben over for at tale om seksualitet, og det er behandleren, der skal åben med for eksempel: »Vi ved, at der er mange med den sygdom, der også oplever, at seksualiteten bliver påvirket. Er det noget, du kender til og har brug for at tale om?« Vi skal lægge mønstergenkendelsen væk (ikke på forhånd have en mening om personen og problemet, for det kan virke spærrende) og i stedet være åbne, lyttende og nysgerrige. Arbejdet inden for sexologien er tværfagligt, ofte skal flere fagområder arbejde sammen i team.

Alle bogens kapitler sætter teksten og emnet i relation til den eksisterende forskning, og der findes en hel del, der kan give læseren en klar fornemmelse af, hvor udbredt et problem eller en tilstand er i en befolkning, men omvendt fortælles også, hvor forskningen er sparsom. Bogen indeholder mange relevante faktabokse om historisk udvikling, lovgivning, ordvalg og diagnosekoder, og ikke at forglemme belyses teorien af mange relevante cases, der gør det lettere for læseren at sætte teksten i relation til eget arbejdsområde.

Til sidst i bogen er der en beskrivelse af ICD-10- og ICD-11-diagnoser til brug i sexologien, hvor ICD-11 er blevet langt mere brugbar, når det gælder seksuelle problemer, samt relevante spørgeskemaer til brug for anamneseoptagelse. Spørgeskemaerne kan aldrig stå alene, men de er en god hjælp til den nødvendige samtale mellem behandler og patient.

Bogen bør indgå i enhver klinisk læges basislærdom, fordi seksualiteten er en »raskhedsfaktor«, der kan ligestilles med de andre KRAM-faktorer. Bogen kan også fungere som håndbog, hvor man takket været et indholdsrigt register nemt finder de sider, hvor det, man søger, beskrives. Bogen bør derfor findes på enhver klinisk afdeling og i enhver almen praksis. Endelig er det bogen, hvor læseren kan blive klogere på sin egen seksuelle udvikling, og det er jo heller ikke så tosset. Rigtig god læselyst.

Redaktører: Christian Graugaard,
Bo Møhl og Annamaria Giraldi

Forlag: Munksgaard

Sider: 1.056

Pris: 675 kr.

BLAD NUMMER:
5/2020